

**Nieuwe visie op afval:
ANDERS MET AFVAL!
Uitvoeringsplan
gemeente Midden-Groningen**

Zeist/Hoogezand, maart 2018

Aanleiding

Doordat er een nieuwe gemeente, Midden-Groningen is ontstaan op 1 januari 2018, is er de noodzaak om een nieuwe visie op afvalinzameling te ontwikkelen. In de drie voormalige gemeenten, waaruit onze gemeente is ontstaan, werd door ieder op een eigen wijze met afvalinzameling omgegaan. Daarom willen we nu een nieuwe aanpak vormgeven.

In het Kompas hebben we afgesproken inwoners actief te betrekken bij nieuw te vormen beleid. Het maken van een nieuwe visie op afval biedt een uitgelezen kans om onze inwoners hier actief bij te betrekken!

Uitdaging om samen de nieuwe afvalinzameling vorm te geven

In 2018 moeten we met elkaar het nieuwe afvalbeleid hebben vormgegeven. Dit is afgesproken in het coalitieakkoord van de gemeente Midden-Groningen. Het college is hier nu voortvarend mee aan de slag gegaan. Er is wel haast geboden want per 1 januari 2020 moet alles zijn geregeld.

Doordat de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde nu samen de gemeente Midden-Groningen zijn geworden is het noodzakelijk om een nieuwe visie op afval vorm te geven: **ANDERS MET AFVAL!** Voor de herindeling/fusie hadden alle drie de gemeenten eigen beleid rondom afvalinzameling.

Wetgeving verplicht gemeenten om, twee jaar na de fusiedatum, nieuw afvalbeleid te hebben. Dat betekent voor de gemeente Midden-Groningen dat per 1 januari 2020 de afvalinzameling en de wijze van doorberekenen van de kosten aan de inwoners middels de afvalstoffenheffing, op gelijke wijze plaats moet vinden. We hebben overigens de ruimte om maatwerk voor bepaalde bebouwingstypes (hoogbouw, dorpskernen, buitengebied) in samenspraak met inwoners mogelijk te maken!

De drie voormalige gemeenten trekken al geruime tijd samen op bij het inzamelen van het afval. Het beleid en regelgeving is echter niet gelijk. Er is geen gezamenlijk afvalbeleid. Door het samengaan is er nu de gelegenheid om hier een nieuwe visie op afval vorm te geven en van daaruit een vertaalslag te maken naar het afvalbeleid/ grondstoffenbeleid en vervolgens naar de feitelijke uitvoering (afvalinzameling/grondstoffeninzameling).

De ambitie om ongescheiden restafval te verminderen

Onze ambitie sluit aan bij de landelijke VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof), zoals in het coalitieakkoord is afgesproken. Dit betekent dat de korte termijn doelstelling een vermindering is van de hoeveelheid ongescheiden restafval tot 100 kg per inwoner, te realiseren in 2020. Een verdere daling tot 30 kg ongescheiden restafval in 2025 is het doel voor de middellange termijn. De noodzakelijke harmonisatie biedt samen met de VANG-doelstellingen een uitgelezen kans om een eigen visie met eigen ambities vast te stellen.

Actief betrekken van inwoners

Het college hecht grote waarde om de inwoners actief te betrekken bij een nieuwe visie op afvalinzameling: **ANDERS MET AFVAL!** Daarom hebben we een intensief traject, ons uitvoeringsplan, vormgegeven om voldoende tijd te hebben voor het horen en betrekken van de inwoners. Hierdoor is het college ook in staat de raad voldoende informatie te verschaffen waarmee men tot zorgvuldige besluitvorming kan komen.

Afvalinzameling is bij uitstek een onderwerp dat leeft bij de inwoners. Het succes van een (gewijzigd) afvalinzamelsysteem berust voor een belangrijk deel bij het draagvlak onder inwoners. Dit draagvlak is groter als

inwoners al in een vroeg stadium kunnen aangeven wat hun ideeën en voorkeuren zijn. Dit willen we bereiken via een aantal wegen:

- Drie informatieavonden voor de inwoners meteen in het begin van het traject, waarin het college aangeeft wat de gemeente van plan is en op welke wijze de bewoners bij het proces worden betrokken.
- Een bewonersenquête in het begin van het traject (zowel digitaal als op papier in te vullen);
- Een interviewronde met wijk- en bewonersorganisaties;

Toekomstscenario's om uit te kiezen

De informatie die op deze manier wordt verkregen, wordt gebruikt voor het opstellen van een aantal toekomstscenario's. In deze toekomstscenario's worden op hoofdlijnen de verschillende manieren van afvalinzameling en –verwerking, alsmede stimulering van afvalscheiding beschreven. Denk bijvoorbeeld aan diftar, afval loont, nascheiding, omgekeerd inzamelen. Van deze scenario's worden de voor- en nadelen beschreven, alsmede financiële consequenties en te verwachten gevolgen voor de recycling.

Na de zomervakantie worden de scenario's voorgelegd aan de inwoners. Hoewel dit geen referendum is, wil het college wel de mening van de inwoners peilen over de scenario's. De 3 of 4 mogelijke afvalscenario's worden aan de inwoners voorgelegd door middel van een schriftelijke bewonersenquête (zowel digitaal als op papier in te vullen). Naast een beschrijving van deze scenario's wordt in de enquête van elk scenario vermeld wat de gevolgen zijn voor de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Elk besluit heeft consequenties voor personele inzet en beschikbaar materieel

Na vaststelling van het nieuwe beleid moet de uitvoering op straat nog gelijkgetrokken worden. De eventuele aanschaf van nieuw materieel en materiaal kost tijd, bijvoorbeeld voor aanbestedingsprocedures en levertermijnen. Ook eventueel nieuw personeel is niet direct beschikbaar, gezien de krapte die inmiddels op de arbeidsmarkt ontstaat. Verder zullen de Afvalstoffenverordeningen en de belastingverordeningen geactualiseerd moeten worden aan het nieuwe beleid. Het is dus van groot belang dat besluitvorming zo spoedig mogelijk plaats vindt, binnen de grenzen van zorgvuldigheid. Daarom willen we voor het einde van dit jaar het nieuwe afvalbeleid laten vaststellen door de raad.

We willen graag snel van start om alle deadlines te kunnen halen. Met de planning in dit uitvoeringsplan wil het college richting geven aan het te doorlopen proces, zonder het in beton te gieten. Wijzigingen zijn bespreekbaar, voor zover de deadline niet in gevaar komt.

De deadline betekent dat het proces continu onder spanning staat. Er is steeds sprake van het dilemma van een tijdige besluitvorming en een zorgvuldig proces, waarbij inwoners nauw betrokken worden en de raad haar politieke functie goed kan uitvoeren.

Afbakening

Het nieuwe afvalinzamelsysteem betreft de wijze van inzamelen van huishoudelijk afval en bedrijfsafval tot en met het afgeven aan een afvalverwerker. Dit omvat zowel het ophalen van afval of grondstoffen aan huis als het wegbrengen hiervan naar een verzamelvoorziening in de wijk en naar de gemeentelijke afvalbrengpunten.

Het nieuwe afvalinzamelsysteem bevat niet de onderwerpen zwerfvuil en afval in de openbare ruimte (prullenbakken).

Uitgangspunt is dat de afvalinzameling net als nu wordt uitgevoerd door IBOR.

Wettelijke inspraak geeft inwoners de ruimte

Op het besluitvormingsproces is de Inspraakverordening Midden-Groningen van toepassing. Deze inspraakverordening schrijft voor dat het ontwerpbesluit voor het nieuwe afvalbeleid voor inspraak ter visie gelegd wordt. Hiervan kan afgeweken worden, als de raad een andere procedure vaststelt. Omwille van de planning wordt vooralsnog uit gegaan van het ter visieleggen van een door de raad te nemen ontwerpbesluit.

Het door de raad vastgestelde beleid wordt formeel bekend gemaakt.

Betrekken uitvoerende collega's IBOR

Een belangrijke bron van informatie over hoe de afvalinzameling in de drie voormalige gemeenten in de praktijk wordt ervaren, zijn de uitvoerende collega's van afdeling IBOR. Zij ervaren dagelijks de reacties van inwoners over de afvalinzameling en hebben zicht op de verschillen hierin in de drie voormalige gemeenten. Deze collega's zullen in een bijeenkomst gevraagd worden hun ervaringen hierover te delen, en aan te geven wat zij vanuit de dagelijkse praktijk als voor- en nadelen van de drie afvalinzamelsystemen in de drie voormalige gemeenten ervaren.

De input van de IBOR collega's is nadrukkelijk ook gewenst omdat zij de aanpassingen in de afvalinzameling feitelijk zullen gaan uitvoeren. Draagvlak bij juist deze collega's is van groot belang.

Bestuurlijk proces raad

De raad stelt het afvalbeleid vast. Het college wil de raad optimaal faciliteren, opdat de raad eind 2018 een zorgvuldig besluit kan nemen. De raad zal op onderstaande wijze bij de besluitvorming over het nieuwe afvalbeleid betrokken worden. Deze betrokkenheid van de raad is niet in beton gegoten. Als de raad eigen wensen en ideeën heeft, wil het college hierin faciliteren, voor zover de deadline niet in gevaar komt.

1. Uitvoeringsplan aanbieden aan de raad.

Het uitvoeringsplan wordt toegestuurd aan de raad. Als de raad dit plan met het college wil bespreken, dan wordt dat gaarne geagendeerd.

2. Beeldvormende bijeenkomst voor de raad voor de zomervakantie, met als onderwerpen:

- Toelichting VANG-doelstellingen en resultaten van de drie voormalige gemeenten in relatie tot deze doelstellingen
- Toelichting verschillen in inzamelsystematiek in de drie voormalige gemeenten
- Presenteren resultaten inwonersenquête en interviews en input van IBOR-collega's
- Toelichting op de mogelijke scenario's voor de toekomstige afvalinzameling en -verwerking
- Vrije discussie/vragen met de raadsleden over voorkeuren, ideeën etc. Doel hiervan is het verkrijgen van de kaders/uitgangspunten/strategische visie die de Raad bij het nieuwe afvalinzamelsysteem wil stellen.

Deze beeldvormende bijeenkomst kan – indien door de raad gewenst – gecombineerd worden met een afvaldag, die bijvoorbeeld bestaat uit een expertmeeting en een bezoek aan een afvalbedrijf. Bij de expertmeeting worden diverse deskundigen uit het afvalbedrijfsleven gevraagd hun visie op de afvaltoekomst te geven.

Het is essentieel voor de planning dat de beeldvormende bijeenkomst voor de zomervakantie gehouden wordt.

3. Oordeelvormende vergadering van de raad omstreeks september:

- Bespreken scenario's
- Bespreken mening inwoners over de scenario's
- Oordeelsvorming

Na de oordeelvormende vergadering wordt een ontwerpbesluit genomen door de raad t.b.v. de wettelijke inspraak.

4. Besluitvorming vindt door de raad plaats eind 2018.

De afvalinzamelscenario's (inclusief gevolgen voor kosten, VANG-doelstellingen en service naar inwoners) aangevuld met de resultaten van de inspraak worden ter besluitvorming aan de Raad aangeboden.

Opstellen mogelijke afvalscenario's

Centraal in het proces staat het opstellen van een aantal mogelijke afvalscenario's. Op basis van de beeldvormende raadsbijeenkomst worden (op ambtelijk niveau) 3 of 4 mogelijke scenario's voor de inzameling en verwerking opgesteld en doorgerekend op gevolgen voor de kosten (invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing), het bereiken van de VANG-doelstellingen (scheidingspercentage en afvalhoeveelheden) en op service voor de inwoners . Als basis voor de scenario's worden de uitkomsten van de resultaten inwonersenquête, interview met wijk- en bewonersorganisaties en input van IBOR-collega's gebruikt, aangevuld met de kaders en uitgangspunten van de Raad. Hiervan wordt een rapportage opgesteld, die besproken wordt in de oordeelvormende vergadering.

Globale planning en plan van aanpak

De geschetste wijze van betrekken van bewoners en door het beschreven bestuurlijk proces zorgt voor een gedegen voorbereidingstraject en vergroot de kans op een ruim draagvlak voor het uiteindelijk te kiezen inzamelscenario. Dit gedegen voorbereidingstraject kent de volgende doorlooptijd. Zorgvuldigheid in deze gaat voor tempo.

